

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2021-10- Nr.
Į 2021-10-13 Nr. 1D-5788

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL IŠVADOS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybei [Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 2, 3, 5, 26, 32, 40, 50, 53, 62, 67, 69, 71, 76, 77, 79, 98¹, 113, 125, 126, 130¹, 136, 138, 139, 140 straipsnių pakeitimo, IX¹ skyriaus pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo X² skyriumi įstatymo projektą](#) (toliau – Įstatymo projektas), neturėdama esminių pastabų dėl likusių Įstatymo projekto nuostatų, nori atkreipti dėmesį į šiuos svarbius aspektus:

1. Pagal Įstatymo projektu siūlomuose Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) 140²³, 140²⁴, 140²⁶ straipsniuose numatytą reglamentavimą apygardos administracinio teismo sprendimas, priimtas dėl kolegialaus organo, išnagrinėjusio ikiteismine tvarka užsieniečio skundą, sprendimo, yra galutinis ir neskundžiamas. Šiame kontekste aktuali Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika, suformuota asmens teisės kreiptis į teismą klausimu. Pagal Konstitucinio Teismo 2019 m. kovo 1 d., 2007 m. spalio 24 d. nutarimus, konstitucinė asmens teisė kreiptis į teismą, aiškinama kitų Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatų kontekste, suponuoją ir tai, kad įstatymu turi būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kad bendrosios kompetencijos ar pagal Konstitucijos 111 straipsnio 2 dalį įsteigto specializuoto pirmosios instancijos teismo baigiamąjį aktą būtų galima apskusti bent vienos aukštesnės instancijos teismui. Pagal Konstituciją, *inter alia* jos 30 straipsnio 1 dalį, konstitucinį teisinės valstybės principą, teisė apskusti pirmosios instancijos teismo baigiamąjį aktą bent vienos aukštesnės instancijos teismui, kad būtų užtikrinta galimybė ištaisyti galimas klaidas, yra neatsiejama konstitucinės teisės kreiptis į teismą ir teisės į tinkamą teismo procesą dalis.

Atkreiptinas dėmesys, kad teisės skusti pirmosios instancijos administracinio teismo sprendimą suteikimas užsieniečiui nebūtų kliūtis vykdyti Įstatymo projektu siūlomame UTPI 140²³ straipsnyje numatytą kolegialaus organo sprendimą, priimtą išnagrinėjus užsieniečio skundą, ir neturėtų įtakos valstybės formuojamai migracijos politikai. Pagal Įstatymo projektu siūlomo UTPI 140²⁵ straipsnio 1 dalį ir keičiamo UTPI 139 straipsnio nuostatas nenumatytas apskusto sprendimo vykdymo privalomas sustabdymas, kai prašymas suteikti prieglobstį nenagrinėjamas ar atsisakoma suteikti prieglobstį. Be to, jei Įstatymo projekte numatytu reglamentavimu siekiama paspartinti sprendimų dėl užsieniečių teisinės padėties priėmimo ir

vykdymo procesus, galėtų būti atsisakoma privalomo ikiteisminio skundų nagrinėjimo stadijos, reglamentuotos Įstatymo projektu siūlomuose UTPI 140²² ir 140²³ straipsniuose, o šiam ikiteisminiam nagrinėjimui skirti pajėgumai galėtų būti nukreipti pirminiam prašymų dėl prieglobsčio suteikimo nagrinėjimui iš esmės Migracijos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (skundų nagrinėjimą paliekant tik teismams). Atsižvelgiant į tai, siūlytina įvertinti galimybę įtvirtinti apeliacijos teisę užsieniečiui skusti teismo sprendimą, nurodytą Įstatymo projektu siūlomame UTPI 140²⁶ straipsnyje.

2. Įstatymo projektu siūlomose UTPI 140⁸ straipsnių 5 ir 6 dalyse numatyta administracinių institucijų – Migracijos departamento ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos – teisė, įvertinus, kad yra pagrindas manyti, kad prieglobsčio prašytojas ar, atitinkamai, užsienietis, kuris neteisėtai kirto Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir nėra prieglobsčio prašytojas, gali pasislėpti, priimti sprendimą prieglobsčio prašytoją ar užsienietį apgyvendinti laikino apgyvendinimo vietose, nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Vertinant šias nuostatas, atkreiptinas dėmesys į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo, 9 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta, kad jeigu įsakymą sulaikyti priima administracinės institucijos, valstybės narės užtikrina, kad *ex officio* ir (arba) prašytojo prašymu būtų kiek įmanoma greičiau po sulaikymo pradžios įvykdytas teisminis sulaikymo teisėtumo peržiūrėjimas. Šiuo tikslu valstybės narės nacionalinėje teisėje nustato laikotarpį, per kurį turi būti įvykdytas teisminis peržiūrėjimas *ex officio* ir (arba) teisminis peržiūrėjimas prašytojo prašymu. 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (toliau – Direktyva 2008/115/EB) 15 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad įsakymą sulaikyti priėmus administracinėms institucijoms turi būti kuo skubiau atliekama sulaikymo teisėtumo teisminė peržiūra arba atitinkamam trečiosios šalies piliečiui suteikiama teisė imtis procesinių veiksmų, kuriais būtų skubiai atlikta sulaikymo teisėtumo teisminė peržiūra ir kuo skubiau po atitinkamų procesinių veiksmų pradžios būtų priimtas sprendimas. Šiuo atveju valstybės narės nedelsdamos praneša atitinkamam trečiosios šalies piliečiui apie galimybę imtis tokių procesinių veiksmų.

Pažymėtina, kad Įstatymo projektu siūlomose UTPI 140⁸ straipsnių 5 ir 6 dalyse nėra aiškiai nurodyta ir įtvirtinta, ar minėti Migracijos departamento bei Valstybės sienos apsaugos tarnybos priimti sprendimai gali būti skundžiami teismui, taip pat nėra pakankamai aiškiai įtvirtinta, nuo kada pradedamas skaičiuoti šiuos sprendimus laiko prasme apribojantis 6 mėnesių terminas, t. y. nuo sprendimo priėmimo ar nuo ankstesnio 6 mėnesių termino pabaigos. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siūlytina tikslinti šias Įstatymo projekto nuostatas.

Atkreipiamė dėmesį į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2021 m. spalio 6 d. priėmė nutartį administracinėje byloje Nr. AS-653-492/2021, kuri gali būti aktuali sprendžiant dėl Įstatymo projekte numatyto reglamentavimo.

Laikantis Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21, 69, 75 ir 79 p., prašytume Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinės sistemos (LINESIS) Direktyvos 2013/32/ES, Direktyvos 2013/33/ES ir Direktyvos 2008/115/EB perkėlimo ir įgyvendinimo planuose suvesti Įstatymo projektą bei parengti ir į LINESIS įkelti Direktyvos 2013/32/ES, Direktyvos 2013/33/ES ir Direktyvos 2008/115/EB bei Įstatymo projekto atitikties lenteles, taip pat į LINESIS įkelti su

Įstatymo projektu pateiktas derinti Direktyvos 2004/38/EB ir Direktyvos 2003/109/EB atitikties lentelės.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska